

LAS XXXVII suvažiavimas

2024-06-05

Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos (VDU ŽŪA) Bandymų stotyje birželio 5 d. įvyko jubiliejinė, 25 kartą rengiama mokslinė praktinė konferencija „Žemdirbio vasara“. Šiomet kartu tai buvo ir Lietuvos agronomų sąjungos (LAS) narių šventinis suvažiavimas. Todėl gausiai žemdirbių auditorijai itin aktuali šiųmetė mokslinės praktinės konferencijos tema „Technologinės inovacijos dabartinėmis ūkininkavimo sąlygomis“ organiškai jungėsi su LAS istorijos priminimu, agronomijos specialistų laukiančių uždavinių įvardijimu bei grupės LAS narių apdovanojimu.

Mokslo rekomendacijos – būdas išvengti praktinių klaidų

Šiaulių r. 1000 ha ploto augalininkystė ūkį vystantys tėvas ir sūnus Mindaugas ir Benas Liutvinskai į mokslinę praktinę konferenciją „Žemdirbio vasara 2004“ teigė atvykę ir kaip ūkininkai, norintys išgirsti mokslo naujienų, ir kaip VDU ŽŪA bendruomenės nariai, nes abu yra to paties Agronomijos fakulteto absolventai. „Džiaugiuosi ir didžiuojuosi sūnaus Beno pasirinkimu, nes iš jo, ką tik baigusio magistrantūros studijas, pats sužinau daug naujo“, – kalbėjo M. Liutvinskas.

Kalbintas dr. Vidas Damanauskas teigė esantis ir ūkininkų, ir mokslininkų atstovas – pašnekovas Pasvalio rajone valdo 70 ha šeimos ūkį bei vadovauja Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Joniškėlio bandymų stočiai. „Šiomet padarytas klaidas žemdirbys gali ištaisyti jau tik kitais metais. Todėl norisi klaidų nedaryti. Naujoms technologijoms diegti reikalinga moderni technika, kuri yra brangi ir neretai įsigyjama su bankų paskolomis. Todėl prieš priimant sprendimus dėl tokių pirkinių pirkimo ūkininkams yra labai naudinga išgirsti mokslininkų rekomendacijas“, – dalyvavimo renginyje motyvus argumentavo dr. V. Damanauskas.

Ir mokslininkų, ir praktikų veiklos svarba augs

„VDU ŽŪA Bandymų stotyje šiuo metu vykdoma per pusšimtis lauko eksperimentų, čia gimsta inovacijos, naujausios mokslo rekomendacijos, rengiamos daktaro disertacijos ir baigiamieji studentų darbai“, – renginio dalyvių auditoriją sveikino VDU ŽŪA Bandymų stoties direktorius, Agronomijos fakulteto prof. dr. Rimantas Velička, pastebėjęs, kad per veiklos šimtmetį iššūkių kupiną kelią nuėjusi Bandymų stotis šiandien yra moderni agronomijos mokslo ir tarpdisciplininių tyrimų bazė, aprūpinta šiuolaikiška įranga, reikalinga realizuojant mokslo idėjas.

VDU ŽŪA rektorius prof. habil. dr. Juozas Augutis kalbėjo, kad į „Žemdirbio vasarą“ kasmet susirenkantis gausus būrys žemdirbių yra akivaizdus patvirtinimas, kad žemės ūkio mokslas bei galimybė susipažinti su naujausiomis inovacijomis praktikams yra labai svarbūs. „Šiandienos iššūkių kontekste žemės ūkio verslui keliami uždaviniai perkopia vieno sektoriaus ribas, todėl bendradarbiavimas su mokslu tampa pagrindiniu įrankiu, siekiant šių uždavinių įgyvendinimo“, – kalbėjo prof. habil. dr. J. Augutis, pasidžiaugęs, kad Lietuvos žemės ūkio mokslas per VDU ŽŪA gyvavimo šimtmetį yra pakilęs į pasaulinio lygio aukštumas.

Šią VDU ŽŪA rektoriaus tezę pratęsdamas žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas teigė, kad bendraujant su užsienio kolegomis visada malonu pasididžiuoti aukštu nacionalinio žemės ūkio mokslo

lygiu, tačiau pačius konferencijoje dalyvavusius mokslininkus ministras ragino būti mažiau kukliems ir aktyviai žengti į kitus sektorius, kuriuose stinga žinių apie klimato krizės stabdymo priemones, Žaliojo kurso įgyvendinimo įrankius ir daugelį kitų dalykų, kurie yra gerai žinomi agroakademinei bendruomenei.

VDU ŽŪA kanclerė prof. dr. Astrida Miceikienė

VDU ŽŪA kanclerė prof. dr. Astrida Miceikienė atkreipė dėmesį, kad Bandymų stotyje kasmet vykdoma apie 150 tarptautinių ir nacionalinių mokslo projektų, kuriuose dalyvauja ir agroverslas, o „Žemdirbio vasara“ yra aktualumo neprarandantis renginys, atskleidžiantis šių tyrimų, kurie netrukus bus arba jau yra diegiami žemės ūkio versle, rezultatus.

„Žemės ūkis yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos variklių, todėl agronomų reikia ir reikės ateityje“, – kalbėjo VDU ŽŪA Agronomijos fakulteto dekanė doc. dr. Aida Adamavičienė pasidžiaugdama, kad jau šį mėnesį šalies agronomų būrį papildys šiųmetė VDU ŽŪA absolventų laida. Ir jai bus labai reikalinga vyresniųjų kolegų mentorystė bei paskata. Agronomijos fakulteto dekanė renginio dalyvių ragino savo veiklos lauke būti ir šio fakulteto ambasadoriais, skatinančiais jaunimą rinktis valstybei aktualią agronomo profesiją.

Drauge su VDU Žemės ūkio akademija jos šimtmetį šiemet švenčia 1921-aisiais įkurta Lietuvos agronomų sąjunga. LAS pirmininkas dr. Edvardas Makelis priminė reikšmingiausius šios organizacijos veiklos momentus, agronomo profesijos atstovų, kūrusių ir stiprinusių Lietuvos valstybę, vardus. Tarp jų – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, Prezidentas Aleksandras Stulginskis.

„Lietuvos žemės ūkis ir Agronomų sąjunga visada žengė koją kojon su valstybe, agronomai dirbo ir dirba atsakingiausiuose valstybės postuose – Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko, Seimo narių, savivaldybių merų. Jie taip pat sėkmingai vysto verslus, plėtoja mokslą bei kasdieniu savo darbo

prisideda prie valstybės stiprinimo“, – kalbėjo dr. E. Makelis, atkreipęs dėmesį į žemės ūkiui, o kartu ir agronomo profesijai kylančius naujus globalius iššūkius.

„Perspektyvoje laukiami klimato pokyčiai reikšmingai pakeis Lietuvos žemės ūkio gamybos sąlygas. Sektorius bus labiau pažeidžiamas dėl numatomo vasaros kritulių sumažėjimo, žiemos audrų bei potvynių, padidėjusios kenkėjų ir ligų protrūkių rizikos. Todėl reikia padėti žemės ūkiui prisitaikyti prie klimato kaitos skatinant prisitaikančią ūkininkavimo praktiką, atitinkamas investicijas ir rizikos valdymo priemonių naudojimą. Ir visam tam reikia naujų žinių ir inovacijų“, – reziumavo dr. E. Makelis.

Lietuvos Agronomijos sąjungos pirmininkas dr. Edvardas Makelis

LAS pirmininko pavaduotoja, VDU ŽŪA Tarybos pirmininkė, vicekanclerė prof. dr. Aušra Blinstrubienė, pratęsiant šventinę renginio dalį ir LAS tradiciją, į sceną kvietė organizacijos atstovus – agronomus mokslininkus ir praktikus – šiemet pelniusius LAS apdovanojimus.

LAS Garbės nario vardai suteikti VDU ŽŪA Agronomijos fakulteto mokslininkei dr. Darijai Jodaugienei, agronomams praktikams Juozui Večkui, Mindaugui Liutvinskui, Vidmantui Muraškai. Lietuvai nusipelnusio agronomo vardai suteikti LAMMC Žemdirbystės instituto mokslininkei dr. Romai Semaškienei ir VDU ŽŪA Agronomijos fakulteto profesoriui dr. VACLŪVI BŪGUŽIUI.

Technologinės inovacijos šiandienos ir ateities ūkininkavimui

Šiųmetės „Žemdirbio vasaros“ ašimi buvo mokslo tyrimai, skirti švelninti klimato krizei, gerinti dirvožemio būklei, taip pat skaitmeninės technologijos, skirtos preciziam ūkininkavimui.

Apie organinės anglies kaupimą ir sveiko dirvožemio formavimą kalbėjęs prof. dr. V. Bogužas atskleidė kelis dešimtmečius atliekamų bandymų su skirtingomis sėjomainomis duomenis. Šie duomenys rodo, kokie procesai vyksta dirvožemyje, bei leidžia įvertinti pokyčius. Ilgiausiai vykdomam sėjomainų

bandymui jau 57 metai ir jis tebetęsiamas. Jame yra 9 skirtingos sėjomainos, tarp kurių ir monokultūros, javų ir kt. Eksperimentuojant dirvožemio organika atkurama įvairiomis priemonėmis – šiaudais, mėšlu, daugiamete žole. Anglies sukaupimas sėjomainose labai skiriasi, didesnis koeficientas ten, kur daugiau organikos sugražinama į dirvą. Kitas ilgametis bandymas vyksta nuo 1988 m. Nuo 2000 m. į jį įtraukta ir sėja į neįdirbtą dirvą. Duomenys rodo, kad mažiausios organinės anglies sankaupos – arimuose, o didžiausios – tiesioginės sėjos laukeliuose. Trečiasis ilgametis tyrimas vyksta nuo 2000 m. ir yra skirtas agroekosistemų tvarumo analizei.

Prof. dr. V. Bogužo teigimu, tiesioginė sėja, tarpiniai pasėliai ir šiaudų panaudojimas – geriausias būdas organinei angliai kaupti. O universalus raktas geram derliui ir dirvožemių tausojimui – tinkamai parinkta sėjomaina, atsižvelgiant į individualias aplinkybes.

Apie integruotąją kenksmingųjų organizmų kontrolę (IKOK) kalbėjusi LAMMC Žemdirbystės instituto atstovė dr. Roma Semaškienė pasakojo, kad 8 pagrindinius IKOK principus Europos mokslininkai yra paskelbę 2011 m. „IKOK yra visuma, į kurią taip pat įeina ir sėjomainos, prevencija, stebėjimas, prognozavimas“, – kalbėjo dr. R. Semaškienė.

Mokslininkė pristatė 12 šalių, tarp kurių ir Lietuva, kuriamą naują kenksmingų organizmų prognozavimo platformą. Ji turėtų pasitarnauti žemdirbiams, planuojantiems pasėlių apsaugos darbus. „Tam, kad sprendimų priėmimo modeliai būtų patikimi, reikia ilgalaikių tyrimų. Be to, skirtingose šalyse ligų ir kenkėjų plitimas taip pat skiriasi. Svarbu modelius pritaikyti vietos sąlygoms“, – teigė LAMMC Žemdirbystės instituto atstovė.

Stulbinančių inovacijų, dirbtinio intelekto (DI) sukurtų įrankių, skirtų preciziniam ūkininkavimui, savo vaizdo pranešime pateikė įmonės „Agrokoncernas“ Tikslųjų technologijų skyriaus „AgroTTC“ vadovas Arnas Radzevičius ir VDU ŽŪA doktorantas, UAB „Agrodronas“ vadovas Mindaugas Dorelis. Tai – į pagalbą žemdirbiams jau atėję dronai, DI valdomas robotas, DI pagalba sukurtos veislės, DI įrankiais atpažintos piktžolės, DI atliekami momentiniai pieno kokybės ir dirvožemio tyrimai.

Bandymų dėmesio centre – ir nauji, ir tradiciniai augalai

Renginio dalyviams buvo suteikta proga pamatyti naujausius Bandymų stoties laukuose vykdomus tyrimus. Čia šiuo metu pirmą kartą Lietuvoje auginami melsvieji varpiai kernza, vadinamieji daugiamečiai javai. VDU ŽŪA mokslininkė prof. dr. Zita Kriauciūnienė atskleidė, kad varpių tyrimams JAV šiuo metu skiriama daug lėšų bei siekiama išvesti derlingesnes veisles. Šie daugiamečiai augalai duoda derlių kelerius metus, tačiau kol kas jis nedidelis – iki 1 t/ha grūdų. Jie tinka maistui, alui, pašarams.

Dar vienas naujas augalas – margainis. Jį pristaciūsi VDU ŽŪA doc. dr. Rita Pupalienė pasakojo, kad iš margainio sėklų galima spausti vertingą vaistinį aliejų, o pačias sėklas vartoti maistui. Todėl bandymu siekiama nustatyti ir vėliau pateikti rekomendacijas žemdirbiams, kokią brangiai kainuojančios sėklos normą ir kokiais intervalais tikslingiausia sėti Lietuvos sąlygomis.

VDU ŽŪA mokslininkai Bandymų stotyje taip pat tiria žieminių žirnių skirtingo sėjos laiko ir sėklos normų įtaką augalų peržiemojimui ir derliui, auginą įvairių energetinių augalų kolekciją ir aiškinasi, kurie jų geriausiai tiktų įvairioms energijos išgavimo reikmėms, taip pat stebimi žieminių rapsų hibridų skirtingų veislių vystymosi dėsningumai.

Akimirkos:

